

2010-11-08

Statens Jordbruksverk
Växtodlingsenheten
Attn. Linda Qvarnemark
551 82 JÖNKÖPING

YTTRANDE

Yttrande angående "Statens Jordbruksverks föreskrifter om bevarandesorter och amatörsorter av köksväxter" (Dnr 22-9337/10)

Centrum för biologisk mångfald, CBM, har beretts tillfälle att lämna synpunkter på ovan nämnda förslag till föreskrifter och vill framhålla följande:

CBM välkomnar att Sverige nu får gällande föreskrifter också för det stora flertalet arter köksväxter som sannolikt är av större intresse för den stora trädgårdsintresserade allmänheten än vad lantbruksväxter är. CBM bedömer, som tidigare, att införandet av bevarandesorter av köksväxter kan bidra till att en nischproduktion kan byggas upp i landet med ett möjligt mervärde för den enskilde odlaren. Genom arbetet med *Programmet för odlad mångfald* (POM) har CBM erfarit att intresset för det äldre sortmaterialet är mycket stort ute bland odlarna, inte minst inspirerat av tankarna kring lokal produktion och kostfrågor. Detta innebär förhoppningsvis också att svensk växtodling kan bli breddad och mer diversifierad i framtiden.

CBM beklagar dock ånyo de arealbegränsningar som gäller p.g.a. Direktiv 2009/145/EG och vill inskräpa att dessa bör tas upp till omprövning i samband med den utvärdering som är planerad att genomföras. För Sveriges del finns det en risk att föreskrifterna inte har någon större betydelse beträffande odling och saluföring av bevarandesorter av köksväxter eftersom antalet sorter som skulle kunna komma ifråga är begränsat.

För amatörsorter kan föreskrifterna däremot få betydande konsekvenser för dem som idag odlar och saluför sorter till hobbyodlare. CBM delar, liksom uttalat av SJV, den oro som många mindre aktörer inom fröbranschen har uttryckt med anledning av att registreringen av amatörsorter kommer att kostnadsbeläggas. Detta är olyckligt och motverkar direktivets övergripande syfte. För fröföretagen kan det få omfattande ekonomiska konsekvenser med följd att utbudet av sorter för hobbyodlare kan komma att minska drastiskt i framtiden.

De föreslagna föreskrifterna för bevarandesorter uppvisar stora likheter med dem som tidigare utfärdats för lantbruksväxterna (SJVFS 2009:66) och CBM har inget att invända mot deras föreslagna utformning. Däremot finns det anledning att peka på att ett antal för landet intressanta arter inte omfattas av direktivet, nämligen dill (*Anethum graveolens* L.), trädgårdsmålla (*Atriplex hortorum* L.), kålrot (*Brassica napus* Napo-brassica-Gruppen), jordärtskocka (*Helianthus tuberosus* L.), palsternacka (*Pastinaca sativa* L.) och rotpersilja (*Petroselinum crispum* Rotpersilja-Gruppen). CBM drar därmed slutsatsen att dessa arter kommer att vara oreglerade fram till dess att en översyn av direktivet har gjorts. Om detta är positivt eller negativt är svårbedömt.

CBM vill dessutom lämna följande synpunkter av mer specifik karaktär:

1. Sid. 2, Definitioner (3§)

- a. *Amatörsort*; formuleringen "under särskilda omständigheter" och följande förklaring "om den har utvecklats för att odlas under särskilda jordbrukstekniska eller klimatiska förhållanden eller särskilda markförhållanden" synes inte vara särskilt relevant eftersom syftet med odling av dessa sorter är i huvudsak för småskalig/hobbyodling utan hänsyn tagen till vare sig jordbrukstekniska, klimatiska eller markförhållanden. Termen *amatörsort* är dessutom olycklig eftersom den för tankarna till att sorten skulle vara framtagen av amatörer, vilket den naturligtvis inte alls behöver vara. En alternativ benämning skulle kunna vara *hobbysort*.
- b. *Genetisk utarmning*; formuleringen "gradvis förlust av genetisk mångfald" låter märklig eftersom en förlust knappast kan vara gradvis. Det bör snarare uttryckas som en gradvis minskning.

2. Sid 3, 5§ – Det bör förtydligas vad som avses med "historiska belägg".

3. Sid 4, 11§ – Det bör förtydligas vad som menas med "upprätthålls enligt vedertaget bruk"

4. Sid 5, 20§ – Det bör förtydligas vad som menas med "godtagbar sortrenhet".

5. Sid 7-9, Bilaga 1

- a. Gröda/Art resp. Vetenskapliga namn – tabellen bör fullt ut följa den nomenklatur som återfinns i Svensk kulturväxtdatabas SKUD (www.skud.se). Exempel på några sådana föreslagna ändringar redovisas i bilaga 1.
- b. CBM rekommenderar att tabellen också förses med de maximiarealer som är tillåtna för olika växtslag. För icke insatta personer är det svårt att göra sig en föreställning om vad de högsta kvantiteterna innebär.
- c. En stavningskontroll av samtliga växtnamn bör genomföras (se 5a ovan).

Beslut i detta ärende har fattats av t.f. föreståndare Torbjörn Ebenhard efter föredragning av Eva Thörn och Jens Weibull.

Uppsala, måndag den 8 november 2010

Torbjörn Ebenhard
T.f. föreståndare CBM

